

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

УТИЦАЈ СУДИЈЕ НА ЈАВНИ МОРАЛ

(НАСТАВАК)

Друкчије ствар стоји са појединцима. Ако ми тврдимо да нам је неко приватно лице нанело штету, ми смо дужни цитирати законски пропис по коме оно није смело извршити ону радњу која нам је штету проузроковала. Пошто, у колико се појединаца тиче, постоји правило да је њима допуштено све осим онога што им је законом забрањено, то се, у једном спору око накнаде штете између два појединца, полази од те поставке да је тужени могао, по закону, извршити дотичну радњу и да, према томе, не може до њега бити одговорности за штету која је из те радње за тужиоца произишла. Тужилац, пак, ако жели успети у парници, дужан је доказати да, у случају због кога се спор води, постоји изузетак од горе споменутога правила и да је туженоме било, извесном законском одредбом, забрањено предузети радњу којом је њега, тужиоца, оштетио. И како тужилац има овде да утврди један позитиван факат: да постоји законско наређење односно речене забране, то је разумљиво да се, у овоме случају, тужилац не може, као у претходном када се спор води против чиновника, ограничити на просто тврђење да тужени није могао учинити оно због чега је спор подигнут, већ он има да то своје тврђење, позивом на законска наређења, и докаже. Позивајући се, за доказ свога права, не на неко опште правило, као што то бива у процесу са чиновником, већ на изузетак, тужилац има, наравно, тај изузетак и да утврди.

II.

Као што видимо, велика је разлика између појединаца и органа власти. Код првих је правило слобода кретања а код других резервисаност. Како, пак, органи власти представљају државу, то из горњег излази да су појединци овде насупрам државе у привилегисаном положају: док појединци могу све, са изузетком онога што им је изречно забрањено, дотле држава, у главном, остаје у пасивном стању, и само се изузетно ставља у покрет. Ово се, по нашем мишљењу, објашњава Русовљевом концепцијом о постанку државе, концепцијом која је за дуго господарила и која и данас ужива симпатије

демократских елемената на европском континенту. Као што је познато, по тој теорији људи су прво живели засебно, без друштвене везе (вандруштвено стање, l'état extrasocial), дакле дотуно слободно, па су тек доцније, једним уговором између себе, створили државу којом су у извесним границама ограничили ону своју апсолутну вандруштвену слободу. Уговор друштвени, le contrat social, почива, дакле, на бази слободе, због чега се држава и појављује као нешто изузетно, нешто што, по нужди, скраћује, више или мање, ону стару неограничену слободу.

У осталом, држава, као један изузетак, има значај осталих изузетака: она потврђује правило, слободу појединаца. Како се држава јавља као ограничење ове, то онда значи да је слобода *принцип*. Из чега опет излази да без овога изузетка државе, не би било ни слободе. И заиста, као што знамо, слободу даје само држава, изван ње слободе нема, јер нема силе, државне силе, која би је гарантовала.

Ортодоксна економска школа Du laisser faire laisser passer тражи, такође, за појединце слободу кретања, допуштајући интервенцију државе само тамо где би ова, због оскудице приватне иницијативе, апсолутно нужна била. Истина, ова економска школа то тражи из утилитарних разлога, налазећи да се човекова продуктивна својства најбоље развијају у слободи и у утакмици. Али, како ми мислимо, и та економска школа била је под утицајем школе природнога права. Јер, рећи да је слобода најбоља погодба за физичко, морално и интелектуално развиће човеково, то значи да је слобода један природни закон, а то је баш оно што је школа природнога права, на којој почива Русовљева уговорна теорија, исповедала. Познат је онај почетак *Декларације човекових права* (La déclaration des droits de l'homme): „Људи се рађају слободни и једнаки“ (Les hommes naissent libres et égaux), то јест сама природа обдарила је човека слободом — једнакост остављамо на страну, јер нас се она овде не тиче — због чега друштвена организација има само то право — или дужност — да ту природну слободу од напада појединаца загарантује.

Наравно да су ова резонувања за социјалистичку школу нетачна. Ова школа се оснива на еволуционистичкој идеји по којој држава није постала уговором међу појединцима, већ је она резултат самога развића човека и човечанства. По њој, никада није постојао тренутак у коме су људи, као што се

то тврди у Русовљевој школи, били једни од других независни и потпуно слободни. Напротив, онога момента када су се, један према другоме, два таква човека нашла, између њих се поставио извештај друштвени однос, и тога тренутка апсолутна слобода, која се може замислити само тако ако је човек усамљен, била је већ ограничена. Из овога излази, да слобода није нешто што је претходило постанку државе, нешто што је, пре ове, постојало у неограниченом обиму међу људима, нешто, дакле, што из саме природе истиче, неки природни закон. Противно томе може се рећи да, ако ичега природнога има, то је ограничење човекове слободе, и држава није дошла као нешто што је природи противно, него обрнуто, она је једна сасвим природна творевина, пошто је њен задатак да ограничење слободе, које, као што мало час рекосмо, налазимо у природи као закон, одржи и зајемчи. Из овога опет излази, по овој школи, да је ограничење слободе правило, а слобода изузетак, због чега је државна интервенција, такође, правило, а не изузетак, док је слобода појединачна, пак, изузетак. И заиста, у социјалистичком царству човек ће бити толико апсорбован државом, да ће он моћи чинити само оно што му се *нарочито* допусти. Дакле из основа противно ономе што данас видимо, где човек сме чинити све оно што му нарочито забрањено није. Ако би се, у социјалистичкој држави, могао претпоставити један спор око накнаде штете између појединца и чиновника, појединац би имао навести законски текст по коме је чиновнику било забрањено урадити оно из чега је штета произишла, јер би у тој држави мешање, интервенција, чиновника било правило а не мешање, неинтервенција, изузетак. Међутим у једном процесу о накнади штете између два појединца, тужилац би имао, у тој држави, просто констатовати правило по коме су појединци у својим акцијама неслободни, а тужени би имао, наводом специјалнога законскога текста, утврдити да је он могао дотичну радњу предузети и да, стога, није дужан дати никакву накнаду тужиоцу — обрнуто од онога што данас бива.

III.

Поступци који су појединцима од стране државе забрањени јесу од две врсте. 1. На првом месту имамо такве радње чију је забрану законодавац санкционисао извесном казном. Те су радње предвиђене кривичним законима. 2. Затим имамо поступке које законодавац просто не допушта, не везујући за то никакву казну. Тако § 539. грађ. зак. вели: »Нарочито закон забрањује и уништава уговоре следеће: 1. Уговоре за труд при каквој просидби девојке и брачној погодби. 2) Уговор лекара или выдача са болесником, што ће се лечења болести какве примити. 3) Уговор којим би правозаступник парницу поверену прекупио опредељеном неком ценом. 4) Уговор, којим би ко наследство или испоруку (легат) још за живота онога, од кога би му придало, продао.«⁵⁾ Да наведемо још и § 855. ист. зак. по коме: »Муж и жена не могу о браку поравнање учинити, т. ј. да у браку живе или да се раставе, јер раставити се не зависи од њихове воље; но то само надлежним државним судом пресудити се може.« Али, осим тих поступака има и других који су по грађ. законнику недопуштени.⁶⁾ У §-у 13. тога законика имамо генералну одредбу да »... у ономе, што се тиче јавнога поретка и благонравија, не може се ништа заменити вољом или уговором.«⁷⁾ Овде се не ми-

сли на поступке, противне јавном поретку или моралу, који су кривичним законима оквалификовани као злочини, преступи или иступи и као такви кажњени, већ је ту реч о радњама које, ма да нису као кривична дела кажњиве, вређају јавни поредак или морал. Да приметимо да, поред §-а 13., одредбе § §-а 539. и 855., које смо мало час навели, нису биле потребне: § 13., својом генералношћу, обухвата и случајеве у тим прописима побројане. Осим већ, ако, по схватању законодавцем, ти поступци нису баш тако неморални, те их је он, бојећи се да их судија не остави изван примене §-а 13., хтео нарочито поменути. Из овога би излазило да законодавац из 1844. год. није имао много високо мишљење о моралним осећајима судија.⁸⁾ (наставиће се)

Живојин М. Перић.

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Из свега до сад реченог излази, да би објективна истина, која је независна од особина судије и према томе истина за све, требала да буде циљ у Кривичном Поступку, али, као што видимо, ова се истина не може постићи ни у обичном животу, па онда ни у Кривичном Поступку. При проналажењу истине, видимо, да су особине судије од утицаја тако, да нам се та истина појављује само као субјективна истина. Стога резултат доказа у Кривичном поступку није објективна већ сујективна истина.

III. Истина у Кривичном Поступку почива на основама или разложима, јер је доказ, као што је раније речено, скуп основа, који говоре за истинитост какве чињенице. Ови су основи такви, да се из њих добива релативна и субјективна истина. Код судије наступа борба између основа за и против једног мишљења, кад хоће да дође до истине. Однос ових основа може бити различит и он ствара постепени код релативне истине, која ништа друго није, но велики степен вероватноће. Од стања, у коме судија држи да је, са извесних основа, достигао највећи степен вероватноће, па до стања, у коме се он доводи у сумњу или се чак уверава о неистинитост, има врло много постепени, које се не даду јасно једна од друге одвајати и које неприметно прелазе једна у другу. Од главнијих постепени поменућемо само ове:

1. Ако сви основи, који су судији познати, говоре да је нека чињеница истинита тако да би непаметно било узети противно за истинито, онда се такво стање зове *извесност*.⁹⁾

⁸⁾ У самој ствари, што се тиче бар одредбе § 855., законодавцу се не може пребацити што је, и поред онога општега правила у § 13., и тај пропис унео у грађ. законик, јер, збиља, погодба мужа и жене да неће више у браку живети већ да ће се развести не може се сматрати за неморалну. Таква погодба то је развод брака по узајамном пристанку што је, раније (од 1803. до 1816. год., када је, услед проглашења Уставом од 1814. католичке вере за државну веру, развод брака сасвим укинут) постојало у Француској (le divorce par mutuel consentement). А ако тај случај развода брака у Француској није данас допуштен (зак. од 27. јула 1884. по н. к.), то је из сасвим других разлога а не зато што би он био неморалан. У осталом, тај узрок развода брака постоји и сада у Белгији која је ту сачувала систем Наполеоновога кодекса, по оном правилу *Quae consensu contrahuntur, contrahio consensu perunt.* (B. Lascantinerie, *Précis de droit civil*, t. I, p. 404. et suiv.). Питање је само да ли §. 855. није био непотребан после §-а 94. који је побројао узроке развода брака, и међу којима нема случаја развода узајамним пристанком супруга, па било да се то побрајање сматра као лимитативно било да се узме да се § 94. може допунити Кормчијом, јер ни по Кормчији не може бити брак разведен самим пристанком мужа и жене.

⁹⁾ *Mittermaier*, *Lehre vom Beweise* 72; *Jarke*, у *Hitzig*-овом *Zeitschrift f. d. Criminalrechtspflege*, XIX и XX св. 133 и даље, *Weber* у *Archiv des Crv.*, VIII, 567; *Glaser*, *Handbuch des Strafpr.* I 340, 841; *Birkmeyer*, *Deutsch. Strafproz.* 396.

⁵⁾ В. још и решења од 15. децембра 1844. год. и од 10. децембра 1852. год. (Зб. VI., стр. 226.) која се налазе код горе наведенога параграфа грађан. законика.

⁶⁾ В. н. пр. и § § 856., 857. и § 325. грађ. зак..

⁷⁾ В. § 722. грађ. зак.; § § 99. тач. 1. и 109. тач. 3. грађ. суд. пост..

До извесности долази судија дакле загледајући у основе, које мора одобравати како искуство тако и ум, а тако исто мора он савесно истраживати сваки онај основ, који би противно говорио, и кад је при таквом најбрижљивијем истраживању отклоњена могућност свакој сумњи, онда је судија дошао и до извесности.

2. Може да наступи случај да судија није потпуно уверен у истинитост какве чињенице, т.ј. није дошао до извесности, јер постоје неки основи, који стварају сумњу, али је ипак више основа, који потврђују истинитост чињенице. То стање се зове *вероватноћа*, јер судији, који није дошао до извесности, ипак та чињеница изгледа истинита, — она је вероватна. Кад треба да се заснује виност за учиниоца кривичног дела, онда ово стање вероватноће ствара код судије *подозрење* према учиниоцу.

3. Најзад може да наступи случај, да су основи, који говоре за и они који говоре против истинитости какве чињенице, потпуно једнаки, т.ј. стоје у равнотежи или чак да су ови други јачи од оних првих, и у таквом случају кажемо, да се судија налази у *сумњи*, та је чињеница за њега *сумњива*.

Сами изрази: извесност, уверење, вероватноћа, подозрење, сумња, који одговарају овим постепеностима, показују да је код сваке постепености у питању већа или мања мера вероватноће. Кривични Поступак мора водити рачуна о свима постепеностима истине или вероватноће. Тако, за доношење кондемпнаторне пресуде потребан је судији највећи степен вероватноће, т.ј. извесност. Све оне чињенице, на којима судија хоће да заснује своју пресуду, морају бити извесне, т.ј. њима се мора потпуно доказивати виност оптуженог. Међутим за друге циљеве Кривични се Поступак задовољава и мањим степеном вероватноће, тако н. пр. притвор окривљеног може иследник наредити ако противу њега постоје *основи подозрења* и ако за то има осталих законских услова (§§ 125 и 131 кр. пост.); тако исто суд може наредити започињање специјалне истраге, т.ј. ставити оптуженог под суд, ако противу њега има *довољно основа подозрења* — т. з. § 161; или иследник ће моћи по § 73 кр. п. извршити претрес стана само ако има *довољно основа* за то, да се у чијој кући налази скривено лице или прикривене ствари. У сва ова три случаја, дакле, не тражи се *извесност*, па да се могу предузети ове радње, већ је довољно да постоји *подозрење* или *вероватноћа*. Најзад има радња, за чије се предузимање тражи још мањи степен вероватноће, т.ј. довољна је проста *сумња*, па да се оне могу предузети, тако н. пр. претрес у јавним локалима може се по § 74 извршити *кад год се сумња*, да тамо има скривених лица или предмета и т. д.

§ 3.

Теорија принудних законских доказа и слободног судијског уверења.

Тек оценом доказних средстава постиже се циљ доказа — истина, а прикупљање доказа даје само грађу, из које се има да изведе закључак о истинитости или неистинитости чињеница, које су предмет доказа. Основицу судске пресуде образују важне чињенице, из којих се јасно види, које је кривично дело извршено и ко га је извршио. Од истинитости ових фактичких питања зависи, дакле, сама пресуда и она мора бити заснована на потпуном уверењу судија о извесности тих важних чињеница или фактичких питања. Што се пак тиче начина, на који судија може доћи до уверења о извесности чињеница, које су важне за решење кривичне ствари, и која правила при томе треба да вреде, то законодавац, уређујући ово питање, може да узме два пута: или може сам да *постави правила*, којих се судија има да придржава, кад хоће да донесе одлуку о из-

весности какве чињенице; или може судију при томе да *ушту* на његово слободно уверење, које добива из савесног испитивања доказних средстава изнетих за и против¹⁾. У првом случају говори се о *теорији законских доказа*, а у другом о *теорији слободног судијског уверења*.

I. Под теоријом законских доказа разуме се скуп законских прописа, по којима судија има да оцењује извесност свих важних чињеница. Ова законска наређења тачно прописују, којима се доказним средствима судија сме послужити, какве услове свако доказно средство мора да испуни, па да се на њему заснује пресуда, као и облик у коме се само могу употребити. Ова теорија може опет бити двојака: *позитивна* и *негативна*.

а) Под *позитивном*²⁾ доказном теоријом разумемо таква у самом закону одређена правила, која *налажу* судији, да мора и *против свога уверења* узети за доказане или за недоказане извесне чињенице (кривицу или некривицу), ако су се, или ако се нису стекле по закону одређене претпоставке.

Ова теорија, дакле, судију безусловно обвезује, да сматра да је доказ о делу и виности потпуно дат, ако су се само испуниле квалитативне и квантитативне претпоставке, које законик тражи за то; и обратно, да доказ није дат, ако се те претпоставке нису испуниле. Овде се не води рачуна о томе, да ли се са исходом, који закон тражи, слаже и лично уверење судије или не. За добивање истинитости на овај начин довољно је, да судија тачно примени законска доказна правила. Тако н. пр. ако законодавац каже, да као доказно средство могу послужити и сведоџбе сведока, ако даље одреди све услове, које сведоџба мора имати, па да се помоћу ње прибави доказ и најзад да најмање две такве сведоџбе дају потпун доказ о виности оптуженог, то судија, по позитивној доказаној теорији, мора узети, да је оптужени, противу кога овакве две сведоџбе сведока војују, крив, па макар он лично био уверен и о противном. И обратно, судија мора узети, да оптужени није крив, ако противу њега не војују две, већ само једна сведоџба, јер у овом случају нису испуњене претпоставке, које закон тражи за доказ о виности, па макар судија био потпуно уверен и само сведоџбом једног сведока.

б) Под *негативном* доказаном теоријом разумемо међутим таква у самом закону одређена правила, која *забрњују* судији, да узме коју чињеницу за доказану, ако не постоји извесан минимум или извесан quantum и quale доказа, који се по закону захтева, али која, ако овај и постоји, остављају судији, да по свом уверењу узме или не узме ту чињеницу као истиниту или доказну. По овој теорији, дакле, судија не сме да осуди, ако нема онаквих и онолико доказа, каквих и колико закон најмање тражи за осуду, а ако ове претпоставке постоје, онда оставља уверењу судије, да узме или не узме кривицу оптуженог за доказану. Ова теорија према томе не искључује потпуно слободно уверење судије, јер овај није дужан никад да изрече осуду противу свог личног уверења. Тако, ако узмемо горњи пример судија, по овој теорији, неће моћи узети, да је кривица оптуженог потпуно доказана, ако противу њега војује само једна сведоџба, јер да се узме да је ова чињеница, кривица, доказана, треба да постоји минимум доказа по закону, а тај минимум су сведоџбе два способна сведока. Али ако овај минимум и постоји, т.ј. противу оптуженог има две па и више сведоџба, то у том случају судија није обавезан да узме кривицу за доказану, већ се то оставља његовом личном уверењу, па ако су те две сведоџбе довољне да га лично увере, он ће сматрати да је потпун доказ прибављен, у противном, и поред две сведоџбе, узме ствар за недоказану.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марновић

¹⁾ Bulf, Commentar zur Strafprozessordnung, II, 58.

²⁾ Ogorelica, Kazneno procesualno pravo 428; Walther, die Bechtsmittel I, 77 и date; Иеру, у Archiv des Crms Neue Folge за 1857, 224; Mittermaier, die Lehre vom Beweis 82 и date; Bulf, Comentar zur Strafprozessordnung II 58; Ulmann, Lehrbuch des deutsch. Strafprozessrecht 322.

ПРИМЕНА НАУЧНИХ МЕТОДА

У ПОЛИЦИЈСКИМ И СУДСКИМ ИСТРАГАМА

од R. A. Reiss-a

професора полиције на универзитету у Лозани.

(НАСТАВАК)

Две врсте отисака ногу, идентичне по величини, т. ј. са стопалама потпуно једнаким и по дужини и по ширини, од којих су једне у правцу опљачкане куће, а друге, са кораца много краћим и ширим, у противном правцу, показују нам, да је крадљивац изишао из куће са доста тешким теретом, који га је приморавао да прави краће и шире кораке.

Отисци ногу могу нам такође открити и социјални положај лица, које их је оставило. Обућа становника села разликује се знатно од обуће градских становника. У извесним случајевима пак, отисци стопала могу служити за директно констатовање злочинчевог идентитета.

Користи од отисака прстију још су веће и очигледније.

Додирујући какав предмет са равном и глатком површином прстима, обојеним крвљу или каквом фарбом, злочинац ће оставити на додирнутом предмету веран отисак папиларних линија на јагодицама и кожи прстију. Отисак овај биће у толико јаснији, у колико се на прстима буде налазило мање крви или фарбе.

Захваљујући радовима: Галтона, Хенри-а, Бертилона, Висетиха и др. доказано је несумњиво, да не постоје два лица, чије би папиларне линије прстију и шаке имале исти облик и правац. Према овоме, отисци о којима је реч, једно су од најважнијих средстава за идентификацију злочинаца.

Али има и таквих отисака, који су врло мало или скоро ни мало видљиви. То су они, који су постали услед простог додира прстима и рукама равних и глатких предмета, као што су н. пр. стакло, полирано дрво, хартија и т. д. и које производи маст, које увек има на површини коже. Помоћу нарочитих метода ми смо данас у стању, да и ове отиске откријемо — да их учинимо видљивим.*

Отисци прстију од неопењене су користи и за само истраживање злочинаца.

* Извештај пишчев о откривању невидљивих отисака на хартији прошлогодишњем криминално-антрополошком конгресу у Турину, публикован је у познатом криминалном часопису „Archives d'anthropologie criminelle“, 1906 год.

Имајући у виду раније тврђење Бертилоново да рукопис, писан мастилом у коме има киселине, оставља на чистој хартији, с којом је у додиру, своју невидљиву копију, Reiss је изнео пуно доказа за потврду овог факта и изложио више разних метода, помоћу којих је могуће ово остварити.

Једна од најобичнијих процедура, за постигнуће овог циља, састоји се у томе, што се хартија, за коју се сумња да садржи невидљиве отиске, пресеје са фотографском хартијом.

Овако пресоване обе хартије треба да остану заједно најмање 6 а највише 12 часова, после чега фотографску хартију треба изложити директној светлости, услед чега ће се на њој показати невидљиви отисци са чисте хартије, с којом је била пресована.

Не мање су интересантна Reiss-ова саопштења конгресу о испитивању фалсификованих потписа и констатовању солидације писама, која су такође публикована у поменутом часопису. Преводилац.

Пре свега, они нам одмах и несумњиво доказују, да ли је наша сумња против извесне личности оправдана, а сем овога, захваљујући модерној дактилоскопској класификацији, помоћу њих може се врло лако наћи и сам злочинац. Треба се само сетити случаја Шеферовог и Галовог у којима је Бертилон, само помоћу отисака прстију, открио злочинце.

Трагови оруђа, помоћу којег је злочин извршен, показују нам одмах врсту оруђа, којим се злочинац служио. Ово констатовање, опет, упућује нас на професију злочинчеву. Трагови од оруђа повареног и у рђавом стању, могу нам некад послужити као средство за идентификацију злочинца код кога би се нашло оруђе, чији би недостаци потпуно одговарали констатованим траговима на лицу места извршеног злочина.

Пажљив преглед браве такође је од користи.

Ако се у унутрашњости браве, чија спољашњост не показује никакве трагове насилног обијања, налазе мале огреботине, и то на местима до којих кључ не допире, онда је ово несумњив знак, да се злочинац служио калаузима.

У оруђа, којима је злочин извршен, спадају још и справе и материје за фалсификовање лажног новца и хартија од вредности у опште. Истраживање њихово, као и осталих предмета, који су имали ма каквог удела у приправљању или у извршењу извесног злочина, није ни мало лако. Злочинци их често крију по местима, која обично не изазивају сумњу: иза тапета, под патосом, у пећи, међу књигама, под притискивачем и т. д.

Задатак је научне полиције, да нам покаже пут и начин помоћу којих ћемо ове сакривене предмете најлакше изнаћи, а оне од њих, који су делом уништени, реконституисати.

Примена научних метода од огромне је користи код истраживања фалсификата. И доиста, фотографска плоча, много осетљивија од нашег ока за извесне диференције у бојама, прима — репродукује — и такве детаље, које наше очи не могу да уоче на оригиналу.

Овом особином фотографисања служе се већ одавно хемичари за откривање радираних места на сумњивим писменим саставима, кад год нису у стању, да ово тачно открију хемијском анализом.

На усавршавању фотографских анализа радили су и урадили врло много: Бертилон, браћа Миновићи, Персифор и други. Захваљујући њима, ми смо данас у могућности, да у свима случајевима, и са позитивномшћу утврдимо фалсификат, ако он доиста постоји.

Фотографско вештачење једног писменог састава може имати за циљ ове две ствари:

1. Да открије фалсификат који је на овом писмену учињен, и
2. Да упоређује два писмена у циљу констатовања њихове идентичности или неидентичности.

У првом случају вештак, у главном, има да реши ова питања:

а) Да ли су на писмену, које је предмет вештачења, извесне црте отклоњене хемијским или механичким путем, и замењене другима?

б) Јесу ли две или више црта, које се налазе на сумњивом писменом саставу, писане истим или разним мастилом и плајвазом?

в) Да ли су извесне црте, које се налазе на сумњивом рукопису, писане једновремено или у извесном размаку времена?

г) Да ли се на сумњивом документу налази између редова, какав невидљив текст, писан симпатетичким мастилом и т. п.?

д) Печати званични и марке, који се налазе на документу, јесу ли аутентични или фалсификовани?

Ово су најобичнија питања, која се постављају вештаку у случају фалсификата, али има и других, која зависе од изузетних специјалних случајева. Тако ће, н. пр. вештак често пута имати да одговори на ово питање: Какав је био текст извесног документа, који је услед ватре и т. п. постао нејасан и неразумљив?

У свима овим случајевима, можемо доћи до позитивних резултата помоћу научних фотографских метода.

Често ће бити потребно, да се анализа фотографска комбинује са анализом хемијском, а и код једне и код друге микроскоп нам може врло много користити.

Осећамо потребу да нагласимо, да научно испитивање сумњивих рукописа не треба ни у колико мешати са графологијом, којом се још и данас занимају дилетанти.

Испитивање и упоређење сумњивих писмених састава захтева методичну студију њиховог облика и истраживање њихових типичних знакова, као што су: правац слова, основа речи, потези црта и т. д. Помоћу фотографисања и микроскопа, вештак треба да испита и најмање детаље рукописа, јер и ако је доста лако подражавати један рукопис у главним особинама, скоро је немогуће ово чинити у појединостима, готово невидљивим за наше око, као што су н. пр. слова изнад или испод линије, која се поклапа са правцем рукописа, и т. д.

У делокруг испитивања рукописа спадају још и истраживања, која имају за циљ, да утврде: да ли су извесни потписи, или извесне речи, писани слободном руком, или су прекопирани са оригинала?

Испитивање рукописа у овоме циљу — не устручавамо се да изјавимо — обично је врло тешко, ако није у питању вулгарно копирање, које извезбани вештак може врло лако открити.

У многим приликама немогуће нам је, да за ово пружимо истражи неоспорне доказе, као н. пр. у случајевима брисања, радирања и т. п. У овима, и овим подобним случајевима ми можемо казати судијама: „Методично и озбиљно испитивање рукописа убедило нас је, да сумњив документ произлази од те и те личности, али нисмо у могућности, да вам о овоме факту пружимо убедљиве доказе. Ако, поред нашег вештачења, имате још и дру-

WWW.UNILIB.RS

гих доказа, или важнијих околности противу осумњиченог, осудите га, у противном, т. ј. ако је наше мишљење једини доказ о његовој кривици, не осуђујте га.

Потребно је, да на овом месту речемо неколико речи и о испитивању лажних повчаница и хартија од вредности у опште.

Фалсификовање повчаница у неким земљама врши се са успехом на штету богатства. Фотографисање нам, међутим, и у овим случајевима служи за распознавање фалсификата.

Одвело би нас веома далеко, кад би овде именовали све специјалне случајеве, у којима се помоћу научних метода може открити истина, и које — методе — могу користити полицијском или судском чиновнику при истрагама. Помињемо само, да су ови случаји веома многобројни.

Истраживање идентитета и методично описивање личности, предмет су нарочите главе научне полиције.

Констатовање идентитета једне личности и могућност конституисања њеног тачног описа од неоцењене су користи у полицијским и судским истрагама. Многи повратници прерушавају се тако вешто, да су публици потпуно непознати. Потребно констатовања њиховог идентитета неоспорна је. До пре 30 година полиција је, ради постигнућа овог циља, била упућена на добро памћење својих агената, или на дуга и врло скупа истраживања, која у већини случајева не беху успешна.

Доцније су, за овај циљ, употребљаване фотографије, које су класифициране према природи злочинаца у нарочитим албумима. Али се убрзо показало, да су и саме фотографије недовољне да одговоре намењеном циљу: прво с тога што је њихово класифицирање било непотпуно, а друго и зато, што је употреба албума, услед нагомилана све већег и већег броја фотографија, постајала све тежа и непрактична. (овршиће се)

С француског Д. Ђ. Алимпић.

СТАДАН НАДЗОР

Полицијска власт, позвана својом дужношћу да бди да се ујемчи и одржи јавна безбедност у земљи, има поред осталих, ако не и најважнији задатак, да превентивно отклања нарушавања јавне безбедности, т. ј. да благовремено дозна и спречи дегањање сваког кривичног дела и свега онога што уди личној и имовној безбедности. Разуме се, да полицијска власт ни у оним земљама где су превентивне мере и разноврсније и савршеније изведене, у овом не успева увек, а камо ли код нас где су превентивне мере тек у почетку извођења. Али, оно што смета да се код нас виде веће и јаче корист од превентивних мера није несавршенство ни неразноврсност тих мера колико непримењивање њихово.

Код нас су превентивне мере установљаване законом или на основу закона правилима министара и наредбама месних власти и њих има приличан број и добрих и рђавих. Извршивање скоро свих ових мера остављено је полицијској, а дели-

мично и општинској власти. Полицијске власти примењујући их кажњавају све оне који по њима не буду поступили, само што је врло мали број тих за које се дозна да наређене мере не предузимају и наредбе о њима не поштују, а често пута за те преступнике дозна се тек онда кад се какво дело догоди. Кад се у каквој кафани ноћу потуку дозна се да кафеџија нема личног кафанског права; кад слуга газду покраде дозна се да није био уписан; кад се фијакер на каквој свадби скрха дозна се да кочијаш нема дозволе; кад скитницу дотерају у квартал дозна се да је се вратио из прогонства, да има и радничку књигу, али они код којих је радио нису у њој ништа записивали ни о времену рада ни о његовом приљежању и поштењу у раду.

Све то и још много што шта дозна се тек онда кад је већ доцкан. Да оставимо на страну то што те кривице које су већином иступне врло често застаре. Шта је вајде казнити газду за непријаву кираџије кад је кираџија, рецимо, тражен као крадљивац побегао и ухваћен у трећој вароши где је нову крађу извршио и тамо доказао где је у том међувремену поћевао а није пријављен био, или и био пријављен али под лажним именом? Шта је вајде казнити слугу, који целог лета није имао службу, а кад га власт погна он докаже да је од јуче нашао службу? Шта је вајде казнити сопственика зграде што није испуњавао дужности одређене му правилима о руковању, употреби и чувању динамита и других експлозивних материја, кад је се већ десила експлозија и неко погинуо?

Оваквих примера могло би се навести још много и њих мора бити према оваквом устројству наших полицијских власти, јер полицијски органи нису у могућности да врше и превентивне дужности. Неки су мишљења да се ти послови могу узгред уз друге текуће послове вршити. Да се, на пример, приликом изласка на забрану или на увиђај или вештачење може проконтролисати да ли је газда пријавио кираџије, да ли кафеџија има дозволу да држи кафану целе ноћи отворену, да ли радник има радничку књигу, да ли је кочијаш униформисан ит.д. ит.д. Неки мисле да то тако може да буде, али се варају. Истинити догађаји, необитна факта, доказују противно. Баш зато, што се контролисање да ли се превентивне мере врше, чине узгред а не као главни посао дочекали смо да се за Михаила Павловића, убицу кафеџије код „Битоља“ не може друкчије (сем његовим признањем) доказати да је у време извршења дела био у Београду. Њега нико није пријавио, нигде није записан, а мртва уста не говоре.

До сада се тај посао, контролисање да ли се наређене превентивне мере врше, остављао свему полицијском особљу да га уз остале послове свршава и онда се обично вије ни вршио, а кад једном органу наредите да друге послове остави и да, на пример, прегледа у своме реону јесу ли све слуге уписане, он ће, сматрајући и сам тај посао за споредан, отићи на другу страну и тек после, кад се јави какво веће дело, увиди се, да га је из-

вршио слуга, који није био уписан а ставио је баш у реону за који сте „сигурни“ да је прегледао.

Још један пример: код нас се прегледи фијакера обично врше 1. и 15. сваког месеца, бар тако треба да буде. Тога дана фијакери са једне станице дођу пред њихов квартал, један од писара или негде практикант изађе, а често пута и не изађе, него кроз прозор погледа кола, коње и кочијаше и огласи за исправно. Нити се пита, нити се проверава да ли је тај кочијаш од тих кола, да ли су то коњи којима вози, да ли је униформа његова и т.д. те се тако једино да и објаснити што тих прегледа и не дођу сви фијакери већ неки дођу сутра изговарајући се да су јуче били на путу ван вароши, а кад би се боље загледало видело би се да су и кола и коњи и униформа и јуче били на прегледу само са другим бројем и другим кочијашем.

Појмљиво је да се ово не би дешавало кад не би ономе, који тај преглед врши, то био споредан посао и кад би га он радио као једини посао.

Свуда где се поклања већа пажња превентивним мерама, одређују се и нарочита лица којима је једини задатак да стално воде рачуна да се наређене превентивне мере доиста и предузимају.

Већа је сигурност да ће хотелијер све своје госте благовремено и тачно пријављивати кад га контролише једно исто лице, које сваки дан ту контролу врши, и које је се већ упознало са свима приликама и личностима у хотелу. Фијакери и фијакеристи биће исправнији кад се зна да их на сваком кораку и у свако доба могу срести, зауставити и преглед извршити лица којима је у задатак остављено само контролисање саобраћајних средстава. Руковаоци динамита и других експлозивних материја много би више обрађали пажњу на своје радње кад знају да имају сталну контролу. — И колико би се само добило у томе што би се увек у сваком случају тужилац одвојио од онога који има да суди и тиме би се избегао онај субјективни елемент који често званичну радњу компромитује!

Што се тиче тога какве би и колико би личности требало одређивати за контролоре да ли се наређене превентивне мере доиста и изводе, могло би се много писати. Једно, што је најглавније, јесте, да те личности морају бити потпуно исправни службеници којима се може потпуно веровати да ће своју службу да врше и да је врше савесно. За тај посао не требају људи са високим школским образовањем. За тај посао могу се употребити и људи без велике школске спреме, људи који би издржавали и физичке напоре у вршењу службе а били би задовољни и положијем и платом која би послужила одговара.

Душ. Николић

ПОУКЕ И УПУТИ

Један случај састава избраног суда.

Таса С., трговац из Враћа, актом од 22. јуна 1906 године молио је начелство

округа врањског, да, пошто његов заступник брат Јован С., трговац из Врања, не пристаје, да се без садејства власти поделе, образује избрани суд ради деобе њихове задруге, бирајући са своје стране једног судију.

На своме саслушању од 1. јула 1906. године № 9645. Јован је изјавио да не пристаје, да се састави избрани суд, јер његов брат Таса није његов задругар, за доказ чега је поднео потврђени оглас под Бр. 4990. од 1888. године, из кога се види, да се трговачка радња у Врању води на његово име.

Начелство је решењем од 7. јула 1906. године № 9645. позвало Јована, да у року од 15 дана избере судију, иначе ће му начелство само изабрати — § 437. став други и § 438. грађанског судског поступка.

По жалби Јовановој ово решење начелства поништио је Министар Унутрашњих Дела решењем од 15. јула 1906. год. П№ 15160. са ових разлога:

Кад се у овом случају парничари нису сами сложили, да им спор расправи избрани суд у смислу § 433. грађанског судског поступка, већ на против, Јован и не признаје Тасу за свога задругара, па је о трговачкој радњи поднео и акт о протоколисању фирме код првостепеног врањског суда од 22. јула 1888. године № 4990., којим доказује, да је радња само његова (§ 187. грађанског судског поступка и § 5. трговачког закона) ода га начелство није могло принудити, да му суди избрани суд, већ је требало, да упути тужиоца Тасу да своје право тражи и брани код надлежног суда.

Полицијска власт може приступити саставу избраног суда само у оним случајевима, кад се сами парничари на то сложе — § 433. грађанског судског поступка, или кад се то судском пресудом или решењем нареди у смислу § 434. истог закона, а не и у оним случајевима, где су питања о деоби спорна, јер су за ове надлежни само судови према чл. 146. Устава.

Усвајајући ове примедбе, начелство је донело друго решење од 21. јула 1906. године № 10218., којима је упутило Тасу, да се надлежном суду обрати ради добијања права поделе имања.

Ово решење начелства одобрио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 13. августа 1906. године П№ 17146.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је ожалбено решење Министрово саобразно закону, у колико се односи на упућење жалитељево на парницу за доказ: да је дућанска радња, у којој је жалитељ радио са својим братом Јованом, њихова заједничка својина, пошто је ово питање, према поднесеним доказима, како од стране Јованове, који не признаје ортачину у радњи, тако и од стране жалитеља, који противно овоме тврди, и за то подноси доказе, спорне природе, које има претходно судским путем да се расправи. А у колико се ожалбено решење односи на упућење жалитељево на парницу, за доказ права на деобу непокретног имања, Државни Савет

нашао је, да не одговара закону: јер као што се из акта овог предмета види, на име из жалбе пуномоћника Јовановог № 15160, упућене Министру противу решења начелства од 7. јула 1906. године № 9645., није спорно питање о заједничкој својини имања, које су жалитељ и брат му Јован наследили од оца пак. Сотира. Према овоме, а с обзиром на § 434. грађанског судског поступка, за поделу овог имања надлежан је избрани суд. С тога је жалитељ неумесно упућен на парницу да и за ово имање доказује право на деобу.

Писмом од 15. децембра 1906. године П№ 26033., Министар Унутрашњих Дела изјавио је да се слаже са горњим посматрањем Државног Савета, и да ће према томе издати жалитељу друго решење.

Одлука Државног Савета од 19. децембра 1906. године № 8619.

У питању убаштинења, полицијска власт надлежна је само да тапију, потврђену већ општинским судом, овери како у погледу потписа, тако и истинитости садржаја.

На основу чл. 97. тач. 1. и чл. 177. закона о општинама, и наређења начелника среза расинског Бр. 24100/903. год., пуномоћник села Дедине, Богосав М., ради убаштинења села Дедине на своје имање — утрини, сачинио је тапију, коју су потписали сви граничари, сем пуномоћника села Макрешана, који је изјавио да као граничар за село Макрешан ово убаштинење неће потписати, све док пуномоћник села Дедине не поднесе извршну пресуду, којом је село Дедине ову утрину добило, јер је иста у спору са селом Макрешаном.

Суд општине дединске актом од 3. децембра 1904. год. № 1383. известио је начелника среског, да су наводи пуномоћника села Макрешана неистинити, јер село Дедине, по решењу начелника среза расинског од 20. јуна 1893. год. Бр. 9262., које је извршило, а по свршеној деоби и спору, сву ову утрину, која је у убаштинењу описана, добило је село Дедине као своју својину, коју ужива од пре 60 год.

На основу тога и § 466. грађанског судског поступка, начелник срески решењем својим од 16. фебруара 1905. године № 3238. наредио је пуномоћнику села Макрешана, да у року од 15 дана поднесе доказе о поведеној парници.

Ово решење одобрило је начелство окр. крушевачког решењем Бр. 3006/905; али решење начелства, по жалби пуномоћника села Макрешана, поништио је Министар унутрашњих дела претписом својим од 12. маја 1905. год. П№ 11312, из ових разлога:

Полицијска власт, по § 295. грађанског закона, била је ненадлежна за доношење оваквог решења, пошто је надлежност полицијске власти приликом убаштинења сведена на то, да она тапију већ потврђену општинским судом овери, како у погледу потписа, тако и истинитости садржаја. Па како у овом погледу општински суд, као надлежан, није извршио цео овај предходни рад, у смислу § 295. грађан-

ског закона и § 466. грађанског судског поступка, онда срески начелник није требао решење доносити као ненадлежан, јер овде није случај чињеног пописа — § 466. грађан. судског поступка, нити случај заузећа — 375. а. кривичног закона, у коме би полицијска власт могла и била надлежна да једну страну на парницу упућује.

Начелство округа крушевачког, усвајајући ове примедбе као обавезне, поништило је решење начелника среског Бр. 3238. и препоручило му, да по истима даље по закону поступи.

Поступајући по поменутих примедбама, начелник среза расинског решењем својим од 18. маја 1905. године Бр. 10459. известио је обе заинтересоване стране, да се даљи рад по овоме предмету неће предузимати.

По жалби пуномоћника села Дедине, ово решење одборило је начелство окружно и Министар унутрашњих дела својим решењем од 22. септембра 1905. године П№ 24026.

Државни Савет, по изјављеној жалби, нашао је, да је ожалбено решење Министрово, из разлога у њему изложених, правилно и на закону основано. С тога је одлуком својом од 19. децембра 1906. године № 8597. — одбацио жалбу као неумесну.

М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

Г.

Суд општине биновачке, актом својим од 7. новембра пр. год. Бр. 1173, пита:

„У току 1881, 1882, 1883. и 1884. год. многи сељани ове општине узели су на зајам извесне суме новаца од бив. штедионице округа смедеревског, на лично јемство општинско, да купе волове, семе, храну за себе и стоку и т. д.

Залог не су никакве давали за узети зајам, већ само подносили уверења издата од стране суда и одбора тадање општине биновачке, све по основи чл. 71. закона о устројству општина и општинских власти а према тач. 3. чл. 17. закона о окружним штедионицама која су оверавана и среском влашћу; па су неколико дужника овај сами платили, али приличан број није платио, те су ови од стране штедионице суду тужени и осуђени, па пошто се од ових није могао дуг наплатити, — то је ова општина од Управе Фондова у чији је састав према правилима о њеном уређењу ушла штедионица, суду тужена и осуђена на плаћање овога јемства.

Од горњих дужника, од којих се не може да наплати дуг, има још неколико за које још није општина као јемац тужена.

Моли се уредништво за обавештење.

а. Да ли се дужнику управином за којег је општина осуђена, као и за кога није још, може узети у попис за наплату горњег дуга и оно имање, које је одобрено тач. 4. § 471. закона о пост. суд. у грађ. парниц. пошто овај суд мисли да су Управа и бив. штедионица јавне касе.

б. Да ли треба земљораднику оставити благодјејање на које му даје права пом. § 471. грађ. пост. суд. на онолико пор. глава приликом извршења пресуде, — колико сада има, или колико је имао у време задужења.

в. Да ли је по § 928. грађ. закона под д. овај дуг штедионични застарео кад је било задужење у горе пом. годинама а дужник тужен у 1888, 1889, 1890, и другим после ових година.

г. Како стоје после пресуде, којом је осуђена општина на плаћање, дужници управини или општински.

д. Ако дужници стоје спрам осуђене општине као њени, то онда може ли их општина тужити за дуг, пре но што буде платила за њих дуг Управи или пошто исплати, јер је по правилима Управа отворила партију дуговања — рачуна — општинског под њеним именом.

Моли се уредништво да обавештење изволе што пре отштампати у листу.

— На ово питање одговарамо:

Пошто је зајам узет на јемство општине, па га главни дужници нису могли плати, то је, наравно, дужност плаћања прешла на општину као јемца, и она тај дуг мора платити.

Општина има права да све те дужнике тужи за дуг у смислу § 833. грађ. законика, пошто осуда по тужби Управе Фондова важи само према овој.

Како се општина према овим дужницима није ничим обезбедила у време задужења, те би наплату могла тражити једино на основу судске пресуде, коју тек има да добије, онда би се при извршењу гледало колико дужници имају имања по § 471. грађ. суд. поступка сада, с обзиром на број пореских глава у задрузи који је данас, јер је одредба § 471. грађ. суд. пост. као економско-политичка мера, и донесена да заштити земљорадника у доба извршења осуде, у колико то ранијом залогом није онемогућено.

Општина може тужити за дуг све оне, за чији је рачун већ задужена од стране Управе Фондова, јер је претпоставка да она тај дуг мора платити.

Не стоји застарелост интереса из § 928. грађ. зак. јер је право на ову наплату обезбеђено специјалним законом о давању поваца под интерес из окружних штедионица, а у осталом општина се тиме није ни бранила у законом року.

II.

Суд општине копривничке, актом својим од 7. децембра пр. год. Бр. 1462, пита:

„Решенем неготинског првостеп. суда од 24. априла 1903. год. № 4744. одређен је суд општине копривничке да расправи спор о својини земљишта по тужби Стојадина и Петра Радојевића и осталих из Салаша, противу општине салашке.

Суд је овај пресудом својом од 31. јануара 1904. год. № 264. осудио општину салашку на плаћање трошкова и да земљиште уступи у својину тужиоцима.

На жалбу пуномоћника општине салашке првостепени неготински суд одлуком својом од 9. октобра 1904. год. № 15986.

поништио је пресуду овог суда под Бр. 264. из разлога што по овом предмету није дао своју реч и државни правобранилац, и суд је овај актом својим од 6. новембра 1904. год. Бр. 1860, сва акта овог спора послао државном правобраниоцу на разматрање.

Државни правобранилац актом својим од 16. новембра 1904. год. Бр. 3716. огласио је да су за расправу овакових спорова искључиво надлежни првостепени судови, према чему да суд овај по званичној дужности а на основу § 94. грађ. суд. пост. решенем одбаци тужбу тужиоца као не надлежном суду поднесена: — већ да се тужиоци са уредном тужбом обрате првостепеном суду као надлежном.

Како овај суд није расправљао овај спор као надлежан, већ као одређен, а при одређивању о надлежности судова меродаван је првостепени суд, то је пресудом својом од 7. децембра 1905. год. Бр. 1510. осудио општину салашку на плаћање учињених трошкова и да земљиште уступи приватним тужиоцима.

Против ове пресуде парничари нису изјавили жалбу, већ је иста постала извршна услед чега су добили и пресуде у препису.

Суд је овај, сва акта овог спора са пресудом, актом својим од 25. маја 1906. год. № 662. послао среској власти с молбом да изврши пресуду над општином салашком.

Начелник среза крајинског није се упуштао у извршење горње пресуде под Бр. 3716. па је актом својим од 27. маја 1906. год. № 4504. вратио сва акта овог предмета овом суду, са наређењем, да суд овај поступи по наређењу државног правобраниоца.

С тога суд учтиво моли уредништво да у свом наредном броју Полицијског Гласника да објашњење:

1. Да ли је пресуда овог суда под Бр. 1510. извршна или не; и

2. Како да овај суд поступи у оваком случају.

— На ово питање одговарамо:

По Височајшој уредби од 7. марта 1858. год. В№ 254, тачке 1. „у свима случајевима, кад поједини поведу са општином парницу о каквом комаду чисте или под шумом налазеће се земље.“ судови не смеју решавати парницу, докле о томе не извести државног правобраниоца, наравно у тој цељи, да он заштити општинске интересе, било да су ови угрожени од тужиоца, било да их напуштају сами представници општински.

Кад је и у овој ствари државни правобранилац оспорио надлежност тога суда у смислу т. в. § 27. грађ. суд. поступка, онда је тај суд био дужан да претходно расправи то питање о надлежности.

Али, кад је он без обзира на ово изрекао пресуду, онда је ову требао саопштити и државном правобраниоцу, у смислу поменутих уредбе и расписа г. Министра финансија од 23. јула 1870. године АБр. 4921. (Полицијски Зборник стр. 1039), како би он, као надлежан могао, употребити правна средства.

Кад суд није овако урадио, онда његова пресуда није извршна, јер није саопштена свима парничним странама, па је срески начелник са свим умесно није ни извршио.

Нека, дакле, суд одмах пошље пресуду државном правобраниоцу на саопштење, па ће се ствар развијати даље како закони наређују.

III.

Суд општине ратенске, актом својим од 22. децембра пр. год. Бр. 1314, пита:

„Ова политичка општина припада врпској школској општини, у којој школи грађани ове општине своју децу школују.

Одбор основне врпске школе на свом IV. састанку решенем својим од 18. новембра ове год. Бр. 99. казнио је на основу чл. 24. закона о народним школама шест ђачких родитеља са по *пет* динара за 25 ђачких изостанака, и сад управитељ школе актом својим од 1. овог месеца Бр. 99. тражи да суд ове општине горњу наплату изврши, пошто су они из ове општине.

Кад је ово решење донето, ђачки родитељи ту нису били, нити су пак раније саслушавани зашто своју децу нису у школу шиљали — да ли због болести или неке друге спрече.

Па како је јасно предвиђено чл. 11. Устава да нико не буде осуђен док не буде надлежно саслушан или законом начином позван да се брани, то се моли то уредништво за објашњење:

1. Да ли је радња одбора школског односно његово решење од 18. новембра ове год. Бр. 99. законита, пошто ђачки родитељи нису саслушани, и

2. Ако није на закону основано да ли се ова казна, пошто је већ изречена, мора наплатити или не,

Па пошто је у закону о народним школама написато: ако се ова казна не наплати у року за 1 месец дана платиће је председник општине, то вас суд учтиво моли да што пре одговорите овом суду.

— На ово питање одговарамо:

Истоветно питање учинио је био суд општине врпачке, и на њега је дат одговор у бр. 25. „Полицијског Гласника“ за годину 1905.

Према томе види се, да поједини органи општински не прате пажљиво обавештења, која се дају, него се обраћају кад им је што нејасно без обзира да ли је то раније објашњено или не.

Осуда овакова може да се врати одбору, те да он задовољи захтеве чл. 11. Устава.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Милу Илића, каменоресца из Београда, окривљеног за утају, тражи кварт савањски актом Бр. 4. Пронађеног треба спровести поменутом кварту.

Катарину, ћерку Јосифа Маленци, служитеља аустр. угарског посланства, која је још

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

19. пр. м-ца отишла од куће и више се није вратила тражи квартал варошки актом Бр. 290. Она је стара 19 година, висока, плава, сувоњава; на себи носи црно одеало. Пронађену треба унутити поменутом кварту.

Животу, сина Миленка Радовановића, из Паланке, ђака, тражи квартал врачарски актом Бр. 107. Живота је још 3. ов. м-ца отишао из Београда и до сада се није вратио. Ко буде знао шта о Животи нека јави поменутом кварту.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

И ако је трговина са белим робљем забрањена у целом свету још претпрошлого столећа, она се ипак у најкултурнијем делу света, Европи, одржава и дан данји у продаји женскиња.

Нарочита је та трговина са женскињем развијена код нас на Истоку у опште, па и у Србији, преко које се највећи део девојака са Запада лиферује за оријенталске проститутске заводе.

Енергичним и општрим мерама београдска је полиција успела да у своје домаћају спречи ову срамну трговину са људским месом, пошто је више оваквих „трговаца“ послала на дуже време с оне стране катанца.

нице, али њихов приговор као да српске власти томе иду на руку апсолутно је неоснован.

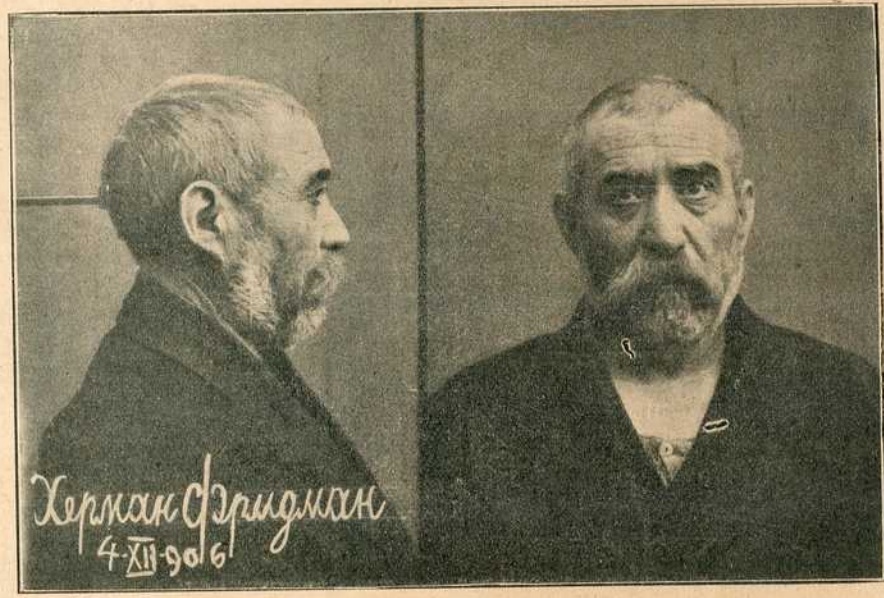
У том погледу београдска полиција стоји на једном потпуно исправном хуманом становишту.

Она не само што је спречила у своје домаћају сваку трговину са девојкама, често пута и на велику штету својих поданика, који су девојке откупљивали из аустро-угарских проститутских радњи и по њиховом их пристанку амо доводили, већ се труди свима силама да и само провођење спречи, што јој често пута и испада за руком.

Ако би пак било кривице до којих власти за ово одвођење за исток, онда то никако нису српске власти, већ власти оне земље, одакле се те девојке воде, које допуштају одвођење и омогућавају агенте са потребним путним исправама.

И ако је нашим п. граничним властима, нарочито од како су укинута пасоши, контрола у овом правцу врло тешка, оне ипак често и те стране „трговце“ хватају, кажњавају и предају аустро-угарским властима, а девојке спасавају. То је познато и овдашњем аустро-угарском консулату а и земунској полицији.

И ономад, пре неколико дана, комесар београдске железничке полиције спречио је један такав покушај.

Али она није била у стању да спречи и сваки спровод девојака са запада за Софију, Солун, Цариград и т. д., јер су страни агенти ове трговине често били непознати за пограничне полицијске органе, а при том су ишли врло обазриво и увек са уредним исправама, по којима се вођено робље — женскиња — представља као жена, сестра и т. д., те им се често пута није могло доскочити.

Због тога таквог транзитног положаја наше земље у погледу на ову „трговину“ и апсолутне немогућности да се сваки случај провођења спречи, неки бечки и пештански листови покушавали су претпрошле године у једно време као по команди, да српске власти, а особито београдску полицију, представе као помагаче ове трговине.

Поменути листови били су у праву кад су устали противу продаје девојака, јер су жртве у највише случајева биле аустро-угарске под-

Неки **Херман Фридман**, из Будим-Пеште обмануо је Густуку Тепо, шеснаесто-годишње девојче из Галиције, које је у Пешти служило, и повео га у Цариград у проститутску радњу. Девојче је било здраво и наочито, те би Херман добро ћарио — бар чистих сто наполеона — само да га комесар није приметно и од воза задржао.

Херман је за ово дело кажњен и по том предат земунској полицији, но пошто ће он може бити покушати да на којој другој тачци врши превоз своје „робе“, то му износимо фотографију и позивамо све пограничне власти, да на овог будим-пештанског агента трговине с белим робљем обрате пажњу, као и у опште на појаве ове врсте.

Ж. Л.

ПОТЕРЕ

Адам Макуљевић — Миленковић, земљоделац из Рудне Главе, 6. ов. м-ца побегло је од куће, пошто су претресом нађене код њега крадене ствари Димитрија Јовановића, из Клокочевца. Одбегли крадљивац стар је 42 год., висок, у лицу прц, малих прних бркова, брија се, на лицу десне руке нема пола noktа; од одела имао је: црн капут, црне чакшире, а на глави шубару. Адам је 1898. год. осуђиван за крађу. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска спроведу стражарно начелнику среза поречког.

Непознати крадљивци ноћу између 18. и 19. пр. м-ца обили су дућан Јашара Балића и Шерифа Османовића, телата из Ниша, и покради ове ствари: два пара половних штофаних панталона, један полован војнички копан од чохе, један пар половних мушких кожних ципела, један пар циганих гаћа, једну мушку цигану кошуљу, један пар лакованих чизама, и један штофани зимски капут. Нека све полицијске и општинске власти потраже крадљивце и крадене ствари и о резултату трагања известе начелство округа нишког с позивом на акт Бр. 25413/906.

Непознати крадљивац на путу између Вел. Плана и Маркова украо је 50 наполеона једном путнику. Општењени сумња на једно лице које је заједно са њим било у вагону, а које је старо 22 до 25 година, високо, у лицу плаво, у селачком одеалу. Како је то лице сигурно неки од познатих наших коцкара, то нека све власти потраже крадљивца и у случају проналаска о томе известе начелника среза орашког с позивом на депешу Бр. 379.

Непознати крадљивац ноћу између 5. и 6. ов. м-ца обио је врата на бакалској радњи Саве Марића бакалина из Београда, ушао унутра, обио асталску фијоку и однео: у наполеонима око 300 динара, међу којима је био и 1 дукат и један руски новац од 15 рубаља, и у банкама, сребру и никлу око 400 динара. Нека све полицијске и општинске власти потраже крадљивца и у случају проналаска стражарно га спроведу кварту савамаљском с позивом на акт Бр. 178.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Јован Милековић, земљоделац из Крушаје, отишао је пре извесног времена са циганима у циљу прошње па се ни до данас није кући вратио, нити се зна шта је с њим било. Јован је стар 40 година, средњег стаса, у лицу смеђ, прних бркова, једно му је око затворено а у другоме му је зеница бела и на њега не види. Ако ко о њему што зна, моли се да о томе известе начелство округа нишког с позивом на акт Бр. 4.

ИСПРАВКА

У прошлом броју „Полиц. Гласника“ (од 7. ов. мес.) а у чланку г. Ж. Перића: „Утицај судија на јавни морал“ поткрала се ова погрешка: општамено је *quid plerumque fit*, а треба: *quod plerumque fit*.

Молимо читаоце да ову исправку имају на уму.